

DZIENNIK WARSZAWSKI

Nr. 44.

Niedziela, 13 (25) Lutego.

1866 r.

Wychodzi codziennie, oprócz dni następujących, po Świątach uroczystych i niedzielach. — Prenumerata w biurze Dyrekcji, ulica Miodowa Nr. 487 i Kantorach. — Obwieszczenia przyjmują się za opłatą od wiersza druku: za 1-krotne obwieszczenie kop. 4, za 2-krotne kop. 6, za 3-krotne kop. 8. — Artykuły nadsyłane do zamieszczenia w Dzienniku nie zwracają się. — Listy przyjmują się tylko frankowane. — We wszystkim co dotyczy Dziennika, należy odnosić się wprost do Dyrekcji.

Rok 3.

Prenumerata w Warszawie: Rocznie rs. 3. — Półrocznie rs. 4. — Kwartalnie rs. 2. — Miesięcznie kop. 67. — Bez odnośnienia w biurze Dyrekcji prenumerata nie przyjmuje się. — Numer pojedynczy kop. 5. — Za odnośnienie do domu, opłaca się miesięcznie kop. 5. — Na prowincji na stacjach Pocztowych w Królestwie i Cesarstwie: Rocznie rs. 9 k. 20. — Półrocznie rs. 4 kop. 60. — Kwartalnie rs. 2 kop. 30. — Za przesyłkę w kopertach kwartalnie dopłaca się rar. 1.

SPIS RZECZY.

DZIAŁ URZĘDOWY. — Rozkaz do zarządu cywilnego. — Wykaz tabel likwidacyjnych. — Najwyższe nagrody. — Okólnik członka zaw. czyn. komitetu urządz. — Naczelnik dyrekcji nauk. ploc. — Inspektor gimn. w Kaliszu. — Magistrat m. Warszawy. — Ukaz rząd. senatu. — Nagroda. — Nominacje; awanse. — Przeznaczenie służbowe.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY. — Warszawa: Przegląd polityczny. — Odczyty publiczne. — Prelekcja pr. Jurkiewicza. — Konkurs na budowę gmachu instyt. politechn. w Łodzi. — Dorożki warszawskie. — Tydzień targowy. — Handel. — Karnawał; pogoda. — Jarmark w Kijowie. — Stan powietrza w Odesie. — Podróże dostojnych osób. — Sanna. — Zabawy w Poznaniu. — Fenienizm. — Ameryka. — Nowe stronnictwa. — Sprawa S. Domingo. — Anglja. *Habeas corpus*. — Fenieni. — Środki ostrożności. — Sir H. Rose. — Wystawa powszechna. — Austrja. — Narady ministrów. — P. Gołuchowski; sejm niższej Austrji. — Wyprawa morska. — Belgja. — Prawo ekstradycji. — Francja. — Ciało prawodawcze. — Adres. — P. Pietri. — Badanie trychiny. — Grecja. — Położenie kraju. — Hiszpanja. — Kwestja uznania Włoch. — Kara śmierci za zbrodnie polityczne. — Niemcy. — Kwestja holsztyńska. — Sejm związkowy. — Prusy. — Kwestje konstytucyjne. — Izba deputowanych. — Turcja. — Powstanie na Libanie i w Syrii. — Włochy. — Charakter nieporozumień. — Korespondencje z Gostynina i Paryża. — Rozmaitości. — Fejleton (Teatra warszawskie).

DZIAŁ URZĘDOWY

Warszawa, dnia 12 (24) Lutego.

Rozkaz do Zarządu Cywilnego z dnia 19 (31) stycznia 1866 r. Nr. 2, — oraz wykaz tabel likwidacyjnych ostatecznie zatwierdzonych przez Komisję Likwidacyjną w Królestwie Polskiem, z wyszczególnieniem wynagrodzenia likwidacyjnego, przyznanego i wyekspedjowanego przez Komisję poczynając od dnia 30 września (12 października) do dnia 15 (28) października, i od dnia 16 (28) października do dnia 19 listopada (1 grudnia) 1865 r. — zamieszczone są w dodatku do dzisiejszego numeru.

NAJJAŚNIEJSZY PAN, na przedstawienie Namiestnika Królestwa, w dniu 21 z. stycznia, najlaskawiej ozdobił rączy: dziekana administracyjnego kapelanów wojskowych rzymsko-katolickich w Królestwie

Polskiem, Antoniego Kaczanowskiego, orderem św. Stanisława klasy 2-iej, a kapelana 5-iej dywizji piechoty Stanisława Felńskiego, tymże orderem klasy 3-iej. (Roz. do wyj. warsz. okr. woj.)

Okólnik Członka Zawiadującego czynnościami Komitetu Urządzającego do Komisji Spraw Włościańskich.

29 Stycznia (10 lutego) 1866 r. N. 9.

Przepisy o porządku podawania przez mieszkańców Królestwa Polskiego prośb na Imię Jego Cesarsko-Królewskiej Mości przez Radę Administracyjną Królestwa, z Najwyższego Rozkazu w dniu 8 (20) Sierpnia 1858 r. wydane, pomiędzy innymi stanowią: (*)

Art. 8. „Skargi i prośby na Imię Jego Cesarsko-Królewskiej Mości, mogą być wówczas tylko podawane, gdy podający w przedmiocie, w którym podanie zanoszą, udawali się już koleją przepisaną do Władz właściwych, a ostatecznie do Rady Administracyjnej lub Namiestnika Królestwa. Do skarg i prośb takowych dołączone być winny rezolucje odebrane od Namiestnika lub Rady Administracyjnej.”

Art. 9. „Skargi i prośby do podnóżka Tronu przez pojedyncze osoby zanoszone, winny być opatrzone podpisem bądź podającego, bądź osoby piszącej. Podania zaś w interesie kilku, kilkunastu osób, lub całej Gminy, mogą być zanoszone przez jedną osobę z grona tego wybraną lub ustanowionego obcego pełnomocnika. Osoby takie, w imieniu ogółu czyli całych gromad miejskich lub wiejskich działające, do prośb na Imię Jego Cesarsko-Królewskiej Mości podawanych, dołączać powinny oryginalne pełnomocnictwo, które niekoniecznie w formie przepisanej przed Rejentem, ale i w kancelarji miejscowego Wójta Gminy, Burmistrza, Prezydenta miasta, lub Naczelnika powiatu, sporządzone być może. Urzędy zaś te będą miały obowiązek przekonania się natychmiast, że podać się mająca prośba lub skarga, rzeczywiście zgodną jest z życzeniem tych, w których imieniu podaje się.”

Tymczasem włościanie Królestwa Polskiego, jak to okazuje się z odezwy Ministra Sekretarza Stanu Królestwa do Hrabiego Namiestnika, z powodu zapewne niedokładnej znajomości przepisanej porządku podawania prośb na Imię Jego Cesarsko-Królewsko-Mości, pomijając wszystkie Władze w Królestwie, nietylko przysyłają bardzo często z miejsca swego zamie-

(*) Dziennika Praw, Tom 52 stronnica 330.

szkania najpoddanniej prośby zaadresowane do własnych rąk Jego Cesarskiej Mości, lub niekiedy i telegramy, lecz także częstokroć sami przybywają do Petersburga i trudzą Najjaśniejszego Pana ustnymi prośbami lub skargami, a nadto w prośbach swych występują w imieniu całych gmin bez dołączenia pełnomocnictwa i w ogólności bez przedstawienia dowodów usprawiedliwiających ich prośby.

Z tego powodu podobało się Najjaśniejszemu Panu rozkazać: zwrócić uwagę właściwych władz na potrzeby bliższego poinformowania włościan o porządku podawania prośb i skarg, a oraz na samo decydowanie ich w drodze najkrótszej, przy istniejących obecnie władzach do spraw włościańskich w Królestwie, niezależnie od przepisów w tej mierze wydanych przez Radę Administracyjną w dniu 8 (20) Sierpnia 1858 roku.

W wykonaniu tej Najwyższej Woli, tudzież rozporządzenia w tymże przedmiocie Hrabiego Namiestnika, Członek Zawiadujący Czynnościami Komitetu Urządzającego poczytuje za obowiązkiem upraszać Komisję Spraw Włościańskich o poinformowanie włościan za pośrednictwem Komisarzy i Wójtów Gmin, o porządku podawania prośb i zażaleń przyjętym we władzach do Spraw Włościańskich w Królestwie, niezależnie od wyżej powołanych przepisów wydanych przez Radę Administracyjną.

Porządek ten wskazany jest w Ukazie z dnia 19 Lutego (2 Marca) 1864 r. o sposobie wprowadzenia w wykonanie nowych ustaw o włościanach (art. 26, 44, 45 i 46), i w Postanowieniach Komitetu Urządzającego (pod poz. 15, 26, 27, 55, 64, 71, 118, 127, 186, 215, 231, 258 i 375); stosownie do tych przepisów prośby w interesach włościańskich powinny być naprzód zanoszone do Komisarzy; w razie zaś niepożrestania na ich decyzji, ze skargami przeciwko Komisarzom, jako też przeciwko Delegacjom czasowym, gdy decyzje ich nie są ostatecznymi, włościanie udawać się powinni do Komisji Spraw Włościańskich; za skarżenia wreszcie decyzji Komisji Spraw Włościańskich, podawane być mają do Komitetu Urządzającego, a w każdym razie w terminie do tego oznaczonym.

Zarazem byłoby pożądanem wpoić we włościan to przekonanie, że nie zachowanie przez nich przepisanego porządku podawania prośb i skarg w interesach włościańskich, wystawia ich na niepotrzebne koszta, sprowadza upadek gospodarstwa i opóźnia samo rozstrzygnięcie sprawy.

FEJLETON DZIENNIKA WARSZAWSKIEGO.

Teatra Warszawskie.

Rzecz prosta, iż dając dziś sprawozdanie z trydniowych a raczej trzy-wieczorowych dzieł teatru, które przedzieliły ostatnią naszą kronikę od dzisiejszej, nie będziemy zatrzymywać się, ani nad przedstawieniem *L'Italiana in Algeri* na wielkiej scenie, ani „Poświęcenia” na małej, albowiem i tę operę komiczną i tę komedję liryczną..., raz już opisaliśmy, dość szczegółowo nawet; zresztą, teatr tutejszy obecnie dostarcza ciągle i coraz nowych dla sprawozdawcy materiałów! I tak, w miniony czwartek, pan Bottesini ukazał się znowu na wielkiej scenie, pod czas antraktów; — wstawiony w Europie kontrabasista, już pod czas pierwszego wystąpienia dowiódł znawcom wysokiego talentu i artyzmu, nieznawców zaś nawet, zachwycał czarującym swojego smyczka efektem. Pod czas drugiego koncertu, p. Bottesini zmienił cokolwiek program, gdyż zamiast fantazji z tematów Łucji z Lamer-mooru przed „karnawałem weneckim” odegrał tym razem, także fantazje na motywa z Lunatycki, które wdzięczniej może jeszcze wyszły w brzmieniu jego oryginalnego instrumentu, którego ani basetlą ani violonczelą stanowczo nazwać nie można. Pomimo rzeczywistej i wysokiej wartości gry p. Bottesini, pomimo zasłużonych pochwał jakie wirtuoz ten pozyskał sobie we wszystkich miastach europejskich w

których słyszeć się dawał, pomimo wreszcie, admiracji jaką głośno i publicznie wyraziły mu pisma tutejsze i kompetenci warszawscy — publiczność jednak i na drugi koncert utalentowanego kontrabasisty, nie zgromadziła się zbyt licznie, chociaż cyfra osób osetkę jedną wzrosła stosunkowo do pierwszego koncertu. Być może iż pomimo ciekawości i zamiłowania w muzyce, Warszawa uczuwa już jakieś znużenie po tylu tak różnorodnych ucztach lirycznych, jakie jej w rozmaitych przyprawach i formach ustawicznie zastawiają, chociażby i znakomicie nawet artyści... Rachunek kieszeni przeważa tu może nad popędem muzycznej duszy i każe jej odpościć chwilę!

Każde z wystąpień p. Bottesini, podczas czwartkowego wieczoru, poprzedziła uwertura wykonana przez orkiestrę: pierwsze, z Wilhelma Tela Rossiniego; drugie zaś, ze Sroki Złodzieja, tegoż mistrza — obiedwie wykonano z precyzją i jednością godnymi szczyrej pochwały. O trzecim obrazie z opery „Kumoszki Windsorskie” danym dla urozmaicenia koncertowego widowiska, nic nowego do powiedzenia nie mamy — wolelibyśmy usłyszeć całą tę dowcipną partyję, która od niejakiemu czasu wypadła z repertuaru opery miejscowej przez brak odpowiedniego persnelu zapewne; — zakończające zaś ten spektakl „Wesele w Oj-cowie” odznaczyły się głównie znanym mazurem solo, wykonanym prześlicznie przez p. Marję Oliwińską, która do tego tańca ma wrodzone już usposobienie, oraz *pas de trois*, w którym po raz pierwszy podobno, między pp. Turczynowiczem i Przedpełskim, wystąpi-

ła p. Buczyńska, zdolna i usilnie kształcąca się tancerka.

Jeżeli jednak czwartkowy koncert p. Bottesini i otaczające go, różnorodne fragmenta, nie zdołały przynieść ogółu publiczności, za to wczorajsze w obydwóch teatrach widowiska, natłoczyły obiedwie sale! Powodem takiego pochopu widzów, było pierwsze w tym sezonie przedstawienie Normy Belliniego, na benefit p. Giovannoni, a w Rozmaitości, Geld-hab, którym publiczność tutejsza dotąd jeszcze najczęściej się nie może, dzięki nieporównanej grze Żółkowskiego.

Norma jest jednym z arcydzieł, posiadającym już powszechne całego muzycznego świata uwielbienie; wielokrotnie już wykonywali ją na warszawskiej scenie włoscy i miejscowi artyści. Z pierwszych, Assandri, z drugich zaś Rywacka, obiedwie znakomite śpiewaczki, odznaczyły się chlubnie w tytułowej roli. Już to, partja sopranowa „Normy” może być wykonywana tylko przez pierwszorzędną śpiewaczkę, nastrzeżoną jest bowiem trudnościami obliczonemi pierwotnie na głos i grę takiej jak Pasta artystki! Może z powodu tak wielkiego zadania, wąpiliśmy już naprzód, czy p. Giovannoni, której talentowi i ciąglemu postępowi zarówno, oddajemy zawsze słuszne pochwały, podała ogromnym trudnościom swej partji, mianowicie zaś, czy wyjdzie zwycięzko z dwóch głównych miejsc — z *Casta divy* w pierwszym i z duetu z Adalgisą w drugim akcie? Otóż, dziś, po ścisłym zdaniu sobie samym rachunku z wrażeń odebranych

nej Pali cyn — do artylerji konnej polowej; porucznik artylerji fortecznej petersburskiej Subotkin — do artylerji pieszej polowej. — wszyscy trzej z pozostawieniem przy tymże komitecie. (Rus. Inw.)

Przeznaczenie służbowe. — Przez najwyższy rozkaz z d. 7 lutego, zostający w dyspozycji komitety zarządzającego sprawy włosciańskie w królestwie polkiem kapitan bataljonu carskosielskiego strzelców gwardji, Lubicki, zaliczony został do piechoty armji w stopniu podpułkownika, z pozostawieniem przy tymże komitecie. (Rus. Inw.)

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Warszawa, dnia 12 (24) Lutego.

Oświadczenia ministra stanu Rouhera w francuzkim senacie, w przedmiocie kwestji rzymskiej nie mogły nie wywołać reklamacji w parlamencie włoskim, który zapewne bardziej jeszcze zostanie wzburzony ustępem adresu ciała prawodawczego, dotyczącym świeckiej władzy papieża. Na posiedzeniu włoskiej izby deputowanych 21-go b. m., jak telegrafują z Florencji, p. Minghetti oświadczył, iż udzieli obecnemu gabinetowi wotum zaufania, a za jego przykładem niezawodnie pójdzie cała dawna większość izby. Lecz były minister pochwaliwszy wewnętrzną i zewnętrzną politykę gabinetu, również jak i jego plany finansowe, dowodził konieczności, aby rząd po oświadczeniach p. Rouher w senacie francuzkiem, domagał się zapewnienia od gabinetu paryzkiego, że żadna interwencja nie nastąpi w Rzymie, i że obecność francuzkich ochotników w państwie kościelnym, nie pociągnie za sobą solidarności Francji.

P. Bermudez Castro w obszernej depeszy odpowiadającej na notę jen. La Marmora z 5 lutego, pomiędzy innemi, nie zaprzecza zamiarów rządu hiszpańskiego, interweniowania w sprawach rzymskich; lecz usprawiedliwia te zamiary oświadczeniami rządu francuzkiego, które według ministra hiszpańskiego dążyłyby do uczynienia z kwestji rzymskiej, kwestję obchodzącą całą Europę, a przynajmniej jej część katolicką. Rząd francuzki zapewne pospieszy zaprotęstować przeciwko widokom gabinetu madryckiego, gdyby takowe już miały przejść w dziedzinę rzeczywistości. Wielka panuje różnica pomiędzy interwencją moralną, jaką przywoływała Francja, a interwencją, o jakiej myśli Hiszpanja.

Dzienniki francuzkie niejednokrotnie wspominały, że opozycja ciała prawodawczego w roku bieżącym, nie zaczepi kwestji meksykańskiej niechcąc narazić toczących się obecnie układów pomiędzy Paryżem, Washingtonem, a Meksykiem. Teraz powiadają, iż inny jest powód takiego postępowania opozycji, mianowicie udzielone przez rząd zobowiązanie odwołania wojsk francuzkich z Meksyku w ciągu roku. Wyjaśnienie to zgadza się z doniesieniem nowojorskiego dziennika *Tribune*, który zapowiada rychłe opuszczenie Meksyku przez francuzów. Wszystkie te wiadomości wszakże wymagają potwierdzenia.

Od pewnego czasu upatrują znaczne zbliżenie się pomiędzy Francją a Danją, i budują na tem różne kombinacje, z którymi w związku ma pozostawać zapowiedziane na koniec b. m. przybycie następcy tronu duńskiego do Paryża. Tymczasem, jak donosi telegram z Kopenhagi, 22-go b. m. król duński przyjmował na uroczystym posłuchaniu posła francuzkiego p. Dotezac, który doręczył dla następcy tronu duńskiego księcia Fryderyka, list cesarza Napoleona i oznaki wielkiego krzyża legji honorowej. Król polecił posłowi aby wynurzył cesarzowi Napoleonowi najgorętsze podziękowanie.

Na posiedzeniu pruskiej izby deputowanych 22-go b. m., na którym izba ta po długich rozprawach przeszła do porządku dziennego co do pisma ministerjalnego zawiadamiającego, że trzy

uchwały izby: dotyczące wcielenia Lauenburgu, decyzji najwyższego trybunału i sprawy szesnastoletniej uroczystości dla deputowanych w Kolonji, zostały unieważnione, — p. Bismarck odczytał dwa reskrypta gabinetowe królewskie, jeden naczynający zamknięcie posiedzeń sejmu na 23-go b. m., a drugi odraczający posiedzenia do chwili ich zamknięcia. Prezes izby w skutku tego zamknął posiedzenie okrzykiem na cześć króla, który izba z zapalem powtórzyła.

Wien. Abdpost w artykule o projekcie adresu węgierskiej izby magnatów, powiada pomiędzy innemi: „Kiedy projekt ten adresu dąży do odpowiedzialnego rządu węgierskiego, zamiast dotychczasowego nieodpowiedzialnego rządu kolegjalnego, zdawałoby się, iż zajmuje się kwestją dotyczącą tylko Węgier. Z drugiej strony jednak, nie można nie dostrzedz, iż kwestja formy rządu w Węgrzech, nie może być załatwiona bez jednoczesnego uregulowania innych spraw, jak przyszłego kształtu komitatów, ze względu na liczne stosunki i wzajemne oddziaływania niezaprzeczenie zachodzące pomiędzy zarządem prowincji a zarządem państwa, i bez jednoczesnego określenia spraw wspólnych.“ — Według telegramu z Pesztu, w izbie deputowanych 22-go dalej toczyły się szczegółowe rozprawy nad adresem. Izba magnatów przyjęła projekt adresu z trzema poprawkami, i wyznaczyła deputację z 12-u członków dla doręczenia takowego. — Do *N. Frankf. Z.* telegrafują z Wiednia, iż wydany został dekret cesarski, który będzie zakomunikowany rządowi, a który oznacza rok 1870 na urządzenie wystawy powszechnej w Wiedniu.

W Dublinie, 20-go b. m. aresztowano drugiego wodza fenjenów Macdonalda i około dwudziestu osób. Liczne aresztowania miały miejsce na prowincji. — Lord Russell nie bardzo pocieszającą dał odpowiedź deputacji z Glasgow, która przedstawiała mu konieczność reformy wyborczej. Lord Russell oświadczył, że jeszcze nie może nic powiedzieć o charakterze bilu, jaki będzie przedłożony parlamentowi, że rząd angielski nie może kierować się tem, co zaszło w innych państwach, mianowicie we Francji i Stanach Zjednoczonych, i nakoniec że liczby deputowanych nie można czynić zależną od liczby mieszkańców, gdyż w takim razie Londyn tyłby wysyłał reprezentantów do parlamentu co całe królestwo Szkocji.

Telegram z Londynu podaje wiadomości z Melbourne z 25-go stycznia, według których wojna w Nowej Zelandji faktycznie jest zakończona i wojska wracają do Anglii. — Tenże telegram donosi z Honkong, iż znaczny oddział powstańców znajduje się o 30 mil ang. od Nankinu. Belgja stara się zawrzeć traktat z rządem japońskim.

Zwracamy uwagę czytelników na zamieszczoną poniżej korespondencję z Paryża.

*** (Odczyty publiczne).** Przypominamy, że jutro w niedzielę, o godzinie 1-iej z południa, prof. dr. Lewestam, będzie miał 7-my odczyt w auli szkoły głównej o historii literatury dziewiętnastego wieku. — Tegoż dnia, o godzinie 2-iej z południa, p. Filipeus, będzie miał w sali gimnazjum ruskiego prelekcję o chemji (cena biletu kop. 50 i 30); zaś we wtorek, 27-go b. m., czwartą prelekcję w sali resursy kupieckiej, będzie miał p. J. Bajer o godzinie 6-iej wieczorem, i wykladać będzie — o atmosferze, pod wpływem wody i ciepła, o zjawiskach pochodzących z cząstek wody rozpuszczonej w powietrzu, o ruchu powietrza, czyli o wiatrach, i o zjawiskach wodnych. (Bilety sprzedawane będą w resursie, w dzień prelekcji, od godziny 3-iej po południu, do rozpoczęcia wykładu).

*** (Prelekcja prof. Jurkiewicza).** Trzecią z kolei prelekcję w resursie kupieckiej odbył prof. szkoły głównej W. Jurkiewicz, wzięwszy za przedmiot wykładu *złoto*. Na prelekcji tej zgromadziło się nierównie więcej słuchaczy, jak na dwie poprzednie.

Z całego szeregu metalów, do najważniejszych zaliczamy złoto i żelazo i tym też dwóm metalom prof. Jurkiewicz obecne i następne wykłady swoje poświęcić zamierzył. Wspomniawszy w historii złota o używaniu jego w starożytności i alchemji w wiekach średnich, i wymieniwszy kopalnie tego metalu we wszystkich częściach świata, szanowny prelegent opisał jego postać rodzimą w skałach, w żyłach ziemnych, w piasku rzeczonym i mule wodnym; określił jego gatunkową ciężkość, zdolność przyjmowania pod młotkiem wszelkich kształtów i nieporównaną rozciągłość przemieniającą go w najsubtelniejsze blaszki, lub zaledwie okiem dostrzeżone nitki; obznajmił nas z zasadami oznaczenia wartości złota w karatach, z cechami probierczymi i użyciem onych w różnych krajach do wyrabiania monet; nakoniec okazał i dawał do obejrzenia mineralne odłamy ze złotem rodzimem. Cały wykład trwał blisko półtorej godziny, a zaledwie szanowny profesor zamilkł, głośny i powszechny oklask, był żywym objawem powszechnego zadowolenia.

Kr.

*** (Konkurs na budowę gmachu instytutu politechnicznego w Łodzi.)** Na zasadzie postanowienia rady administracyjnej królestwa, komisja rządowa oświecenia ogłosiła w miesiącu kwietniu roku zeszłego, konkurs na budowę gmachu instytutu politechnicznego w mieście Łodzi, z naznaczeniem ostatecznego terminu złożenia planu na dzień 19 września (1 października) 1865 r. W ogłoszeniu było powiedziane: „Nadesłane plany wystawione będą przedewszystkiem przez dni 15 na widok publiczny w lokalu towarzystwa zachęty sztuk pięknych, następnie oddane pod rozbiór powołanego „na ten cel komitetu.“ — Wiadomo z ogłoszenia w *Dzienniku Warszawskim*, że w miesiącu październiku roku zeszłym wystawiono na widok publiczny siedm projektów nadesłanych na budowę instytutu, — ponieważ zaś od czasu zdjęcia planów upływa cztery miesiące a ogłoszenia o rezultacie konkursu dotychczas nie było, zapytują nas przeto co się z nim dzieje? Na to pytanie możemy tylko odpowiedzieć, iż niewątpliwie, że rezultat tego konkursu zostanie wkrótce ogłoszony.

V.

*** (Dorożki warszawskie).** Przyznać trzeba, że Warszawa, od niejakiego czasu, pod wielu względami, wielkie uczyniła postępy; lecz z drugiej strony zaprzeczyć niepodobna, iż pod wielu innemi, uporczywie się trzyma zastarzałych zwyczajów i wybrnąć ze starej rutyny niemoże. I tak, niema większego miasta, któreby stało na tak niskim stopniu pod względem pojazdów publicznych, jak Warszawa. Omnibusy wszelkiego rodzaju i gatunku, jedne niedogodniejsze od drugich, trzęsące nielitościwie, źle zbudowane, źle utrzymane, kursowały po jednej tylko prawie linii, zostawiając wszystkie inne części miasta bez komunikacji. Lecz gdy dzięki staraniom oberpolicmajstra m. Warszawy, zawiązało się „towarzystwo połączonych omnibusów,” które niezawodnie instytucję tę podniesie i doprowadzi do lepszego stanu, zapewniając i wygodę dla publiczności i większe zyski dla stowarzyszonych, przeto zwrócimy tylko uwagę na drugi rodzaj pojazdów publicznych, to jest dorożki.

Miasto Warszawa było pierwszym, w którym się one pojawiły; od nas naśladowali je sasi i inne państwa niemieckie i dotychczas w Niemczech pojazdy te noszą nazwisko z polskiego przyjęte „droszki.“ Ale kiedy zagranicą pod względem porządku policyjnego i materialnego coraz większe robiły postępy, u nas pozostały prawie takie same jak były za króla Sasa, wysokie, wąskie, płytkie. Jednem słowem łączące w sobie wszystkie niedogodności, niewygodnego pojazdu.

Zagranicą oddawna już zostały zaprowadzone karetki; wymagać tego odrazu, byłoby może zbyt późnym, lecz na początek możemy szlachnie żądać, ażeby wórdek i skórzane firanki zastąpione zostały oszklonemi drzwiczkami, czyli ażeby dzisiejsze otwarte dorożki, na kocz-karety zamienione były. Ulepszenie to władze policyjne nakazać wszelkie mają prawo, zmiana ta kosztu zbyt niegłównego za sobą nie pociągnie, a za nią pomału przyjdą i inne ulepszenia, — zacząć się budować pojazdy głębsze i niższe, i dojdziemy wreszcie do tego, co już dawno nawet Lwów i Poznań posiadają.

Pod względem porządku policyjnego, mamy także wiele do naśladowania. Taksa która jest u nas za kurs kop. 20, bez względu na liczbę osób i długość kursu, zagranicą daleko jest sprawiedliwiej ustanowiona; np. w Berlinie: od jednej lub dwóch osób płaci się za kurs 5 silbergroschen czyli kop. 15, od 3-ich osób 6 silb. gr. czyli kop. 18, od 4-ich osób 7 silb. gr. czyli kop. 21, a jeżeli kurs przechodzi pół godziny, płaci się za każde 5 minut po 2 silb. gr., czyli po 6 kop. więcej. Taksa po kop. 40 za godzinę jazdy

